

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Etsivän nuorisotyön vaikuttavuus

Hyvä elämä – Turvallinen arki -seminaari
25.1.2018, Järvenpää

Jaana Walldén

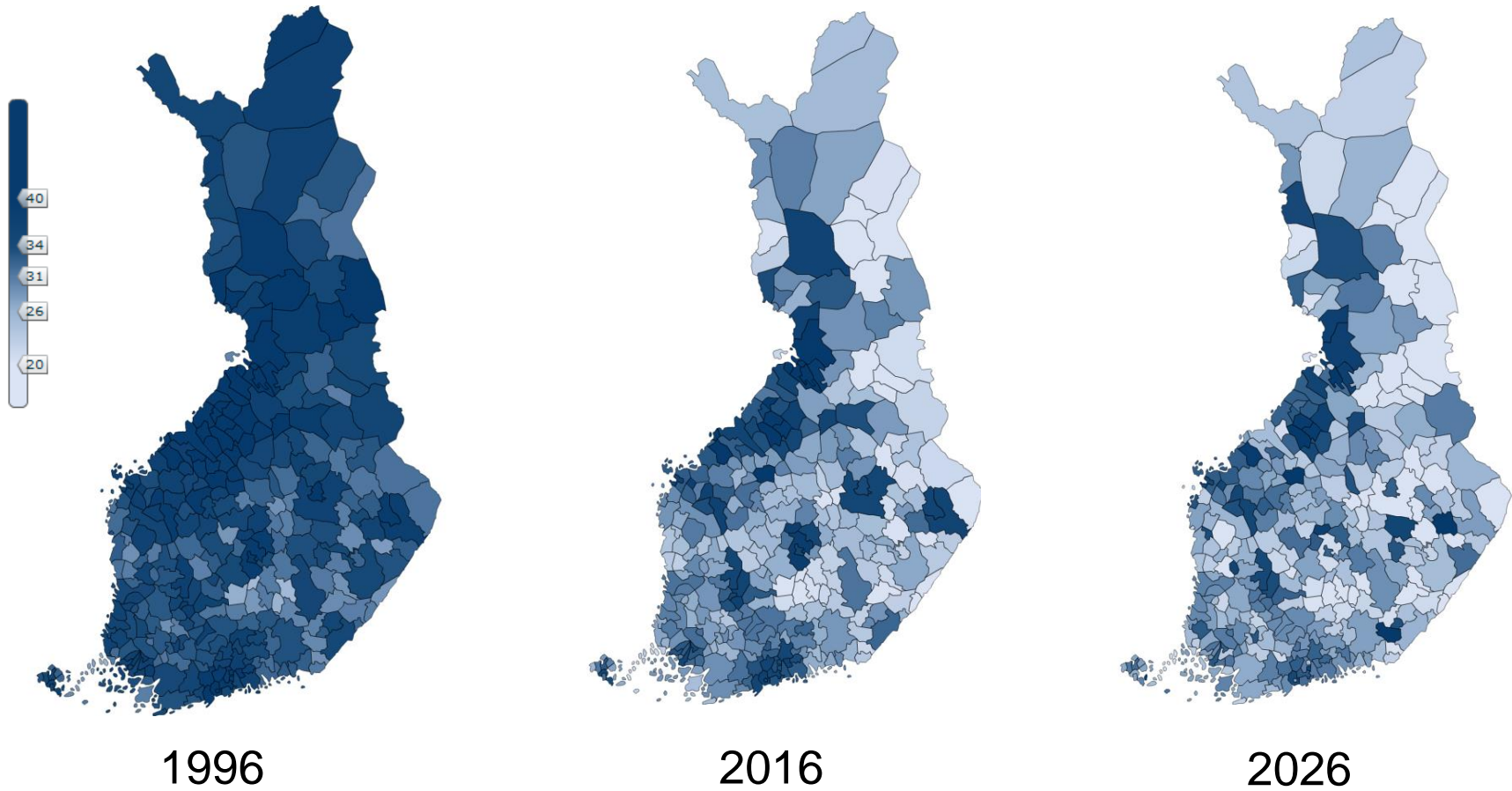

Nuorisotyön periaatteita...

- kokonaisvaltainen ihmiskuva;
- tunnistaa yksilön, ryhmän, sukupolven ja väestön;
- osallistaminen: ”Osallistaminen on vastuuttamista”:
Pirkko Heiske;
- vapaaehtoisuus;

Alle 29-vuotiaiden nuorten osuudet kunnissa 1996-2026

laatinut Anna-Maria Tenojoki, NUORA

Lähde: Tilastokeskus

Nuorisotyö tiedontuottajana

- Valtion nuorisoneuvosto ylläpitää Tietoanuorista.fi – sivustoa:
  - Indikaattoritietoja nuorten hyvinvoinnista ja vuosittaiset nuorisobarometrit;
  - <https://www.tietoanuorista.fi/indikaattorit/>
- OKM ja AVIt ylläpitävät nuorisotilastot.fi –sivustoa:
  - vuosittain kerätään kuntien nuorisotyön vaikuttavuustietoja;
  - www.nuorisotilastot.fi
- Valtakunnallinen työpajayhdistys ry: nuorten työpajatoiminnan asiantuntija
- Etsivän nuorisotyön osaamiskeskusta valitaan parhaillaan

2 § Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on:

- 1) edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa;
- 2) tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista;
- 3) tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa;
- 4) edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä
- 5) parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat:

- 1) yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys;
- 2) kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen;
- 3) monialainen yhteistyö

3 § Määritelmät (1/2)

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) **nuorilla alle 29-vuotiaita;**
- 2) *nuorisotyöllä* nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa;
- 3) *nuorisopolitiikalla* nuorten kasvu- ja elinolojen sekä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen parantamista;
- 4) *nuorisotoiminnalla* nuorten omaehtoista toimintaa;

.....

9 § Monialainen yhteistyö

Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava **ohjaus- ja palveluverkosto** tai **muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret**. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia **vuorovaikutuksessa** nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen verkosto. Verkosto ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita.

Verkoston tai muun vastaavan yhteistyöryhmän tehtävänä on:

- 1) **koota tietoja** nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;
- 2) **edistää** nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta;
- 3) **edistää** yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi.

Valtionavustuksella tuetun etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan kattavuus 2017

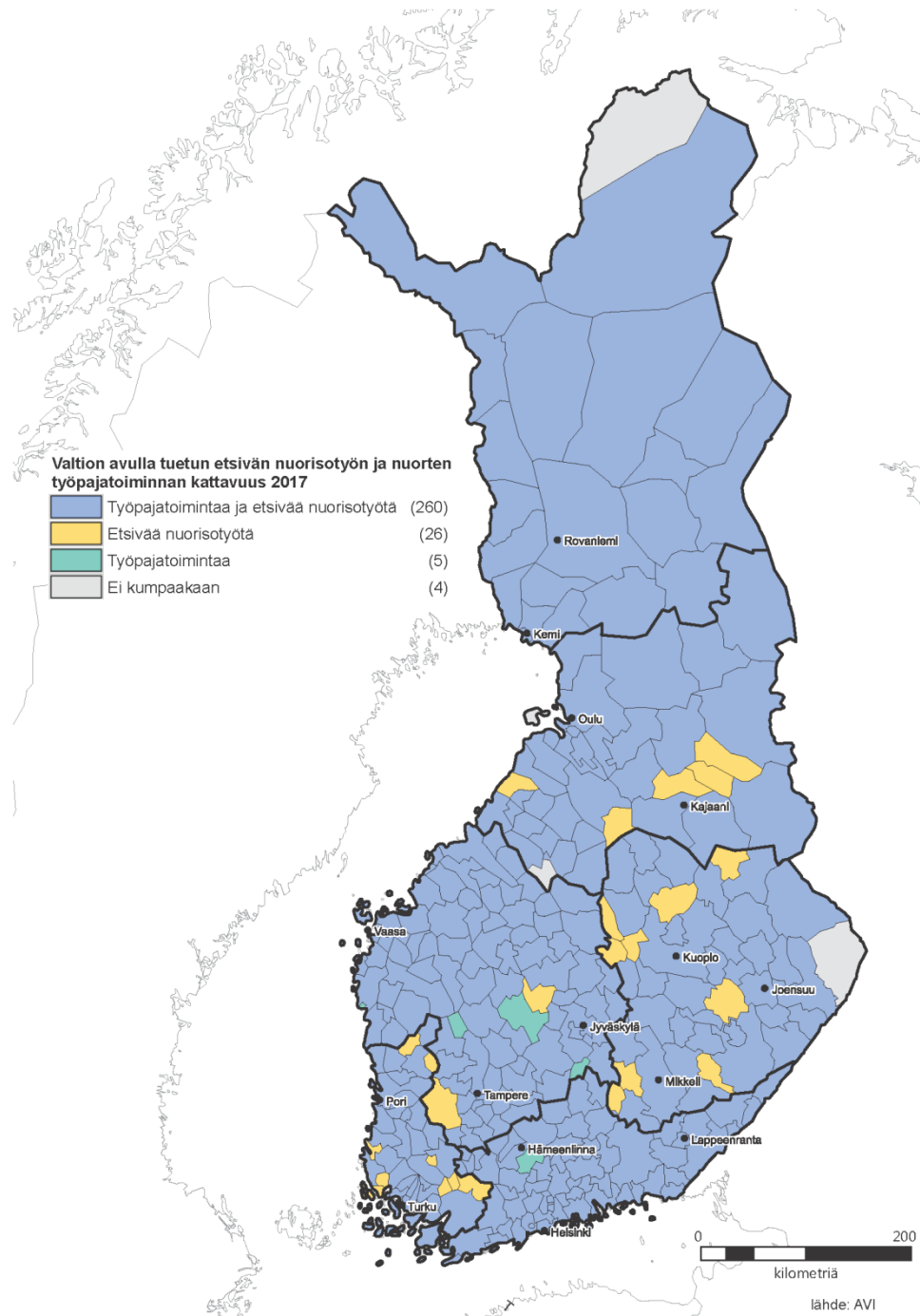
sininen: työpajatoimintaa ja
etsivää nuorisotyötä,
260 kuntaa;

keltainen: etsivää
nuorisotyötä, 26 kuntaa

vihreä: työpaja-toimintaa,
5 kuntaa;

harmaa: ei kumpaakaan,
4 kuntaa

Kuntia on 295.

Volyymitietoja vuodesta 2016

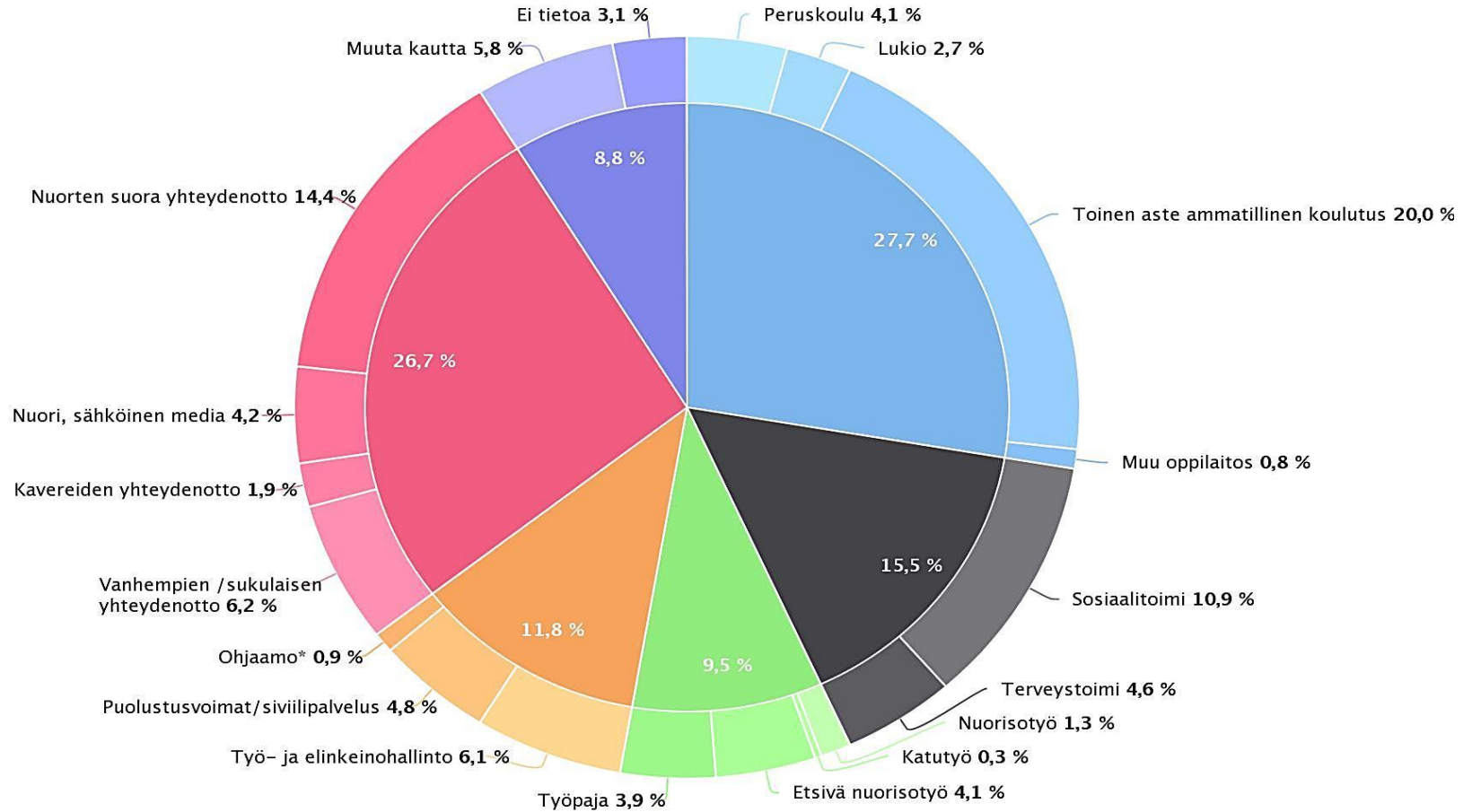
- Etsivä nuorisotyö sai nuoria koskevia yhteydenottopyyntöjä **26 499** nuoresta; kontaktin jälkeen:
  - 7 949 nuorta ei katsonut tarvitsevansa apua,
  - **18 550** nuorta aloitti yhteistyön ENTin kanssa, joista
- 13 716 nuorta ohjattiin tarvitsemaansa palveluun,
- 4425 ei vielä palvelussa, (nonstop-toimintaa) ja
- 409 nuorta kieltäytyi menemästä tarjottuun muuhun palveluun, mutta jatkaa etsivässä nuorisotyössä;
- miehiä 57 %, naisia 43 %

Etsivän nuorisotyön tavoittamien ja ohjaamien nuorten kommentteja:

- ”Minun oma käsitys itsestäni oli, että minä olen niin huono, ettei minulla ole samoja ihmisoikeuksia kuin muilla. Ja siksi en hakeutunut palveluihin. Tosin en olisi tiennyt, mihin pitäisi mennä”. (nuori 22 v.)
- ”Kävin koululla syömässä ja aamuisin suihkussa, mutta kukaan ei kysynyt, miksi en ole tunneilla.” (nuori 14 v. asui autossa talvella).

Mitä kautta tavoitetut nuoret tulivat etsivän nuorisotyön piiriin?

Koko maa (n=18550)

Oppilaitos
Muut

Sosiaali- ja terveystoimi

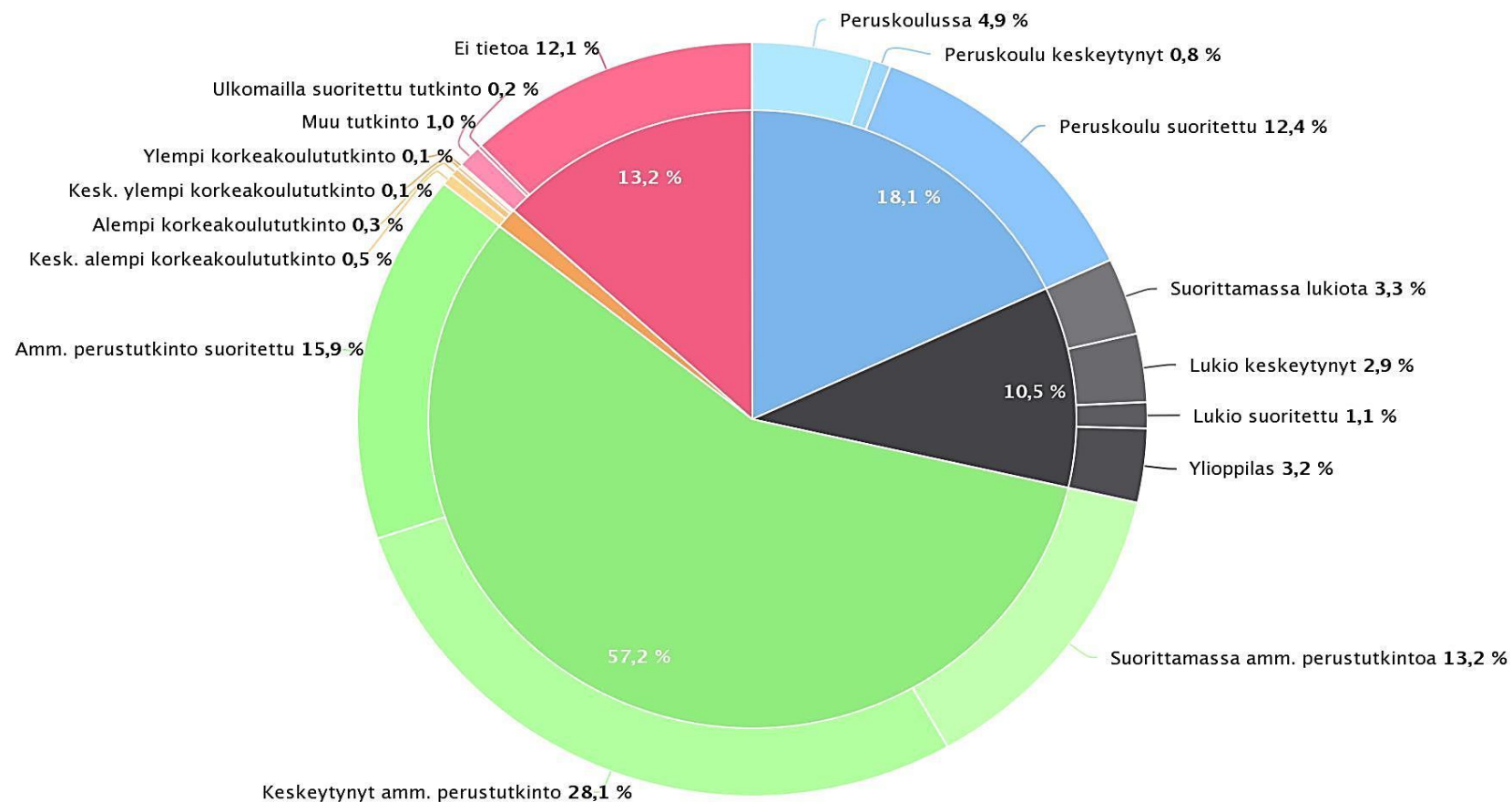
Nuorisotyö

Virallinen toimiala

Suoraan/läheiset

Millaiset koulutustaustat tavoitetuilla nuorilla on?

Koko maa (n=18550)

Peruskoulu

Lukio

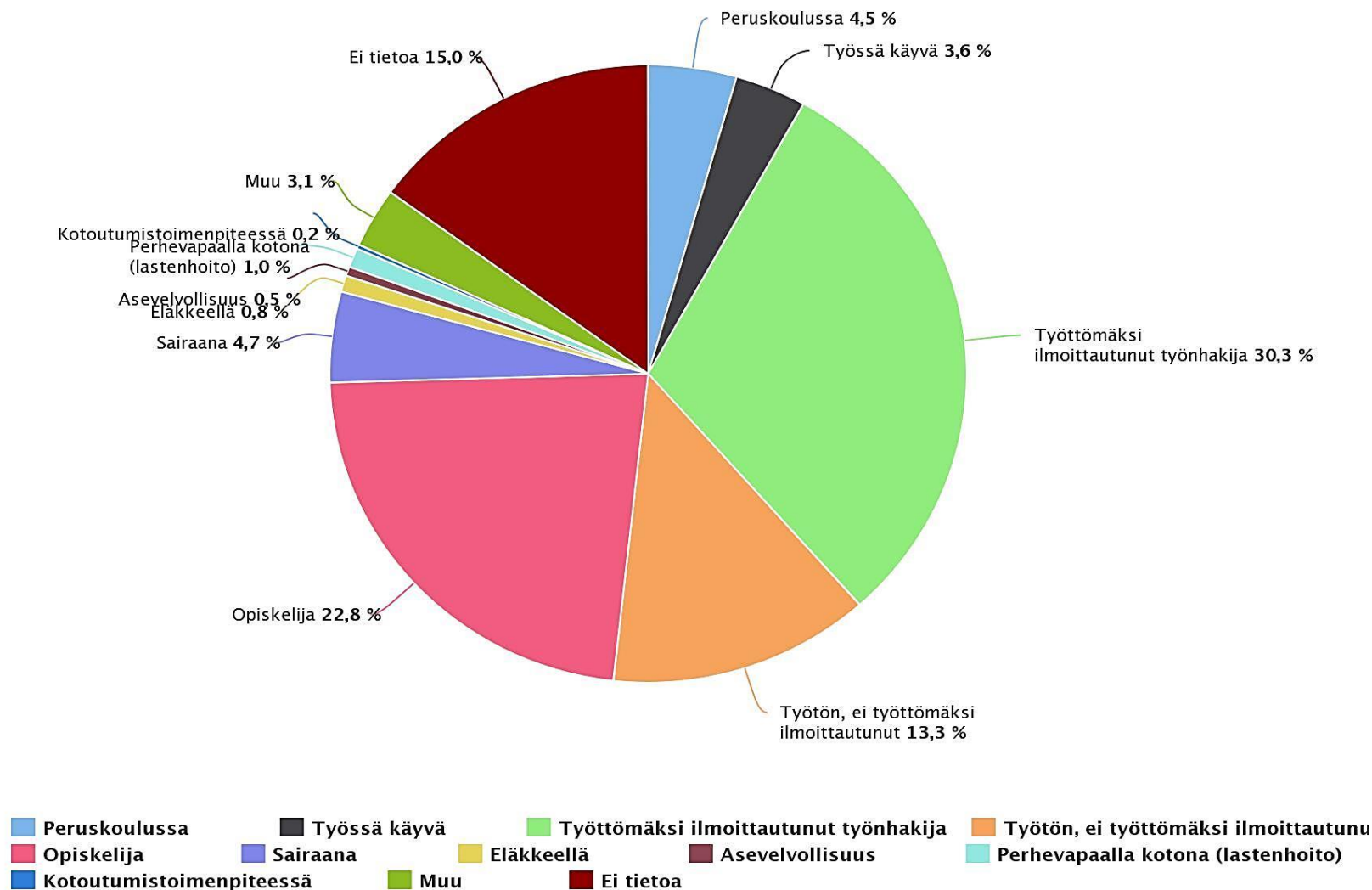
Ammatillinen perustutkinto

Korkeakoulu

Muut

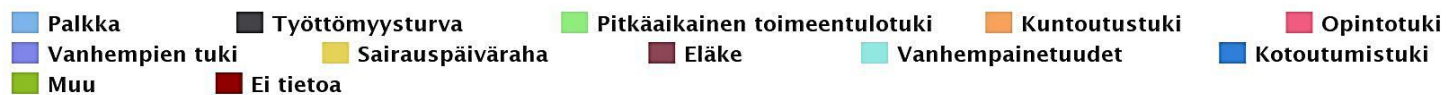
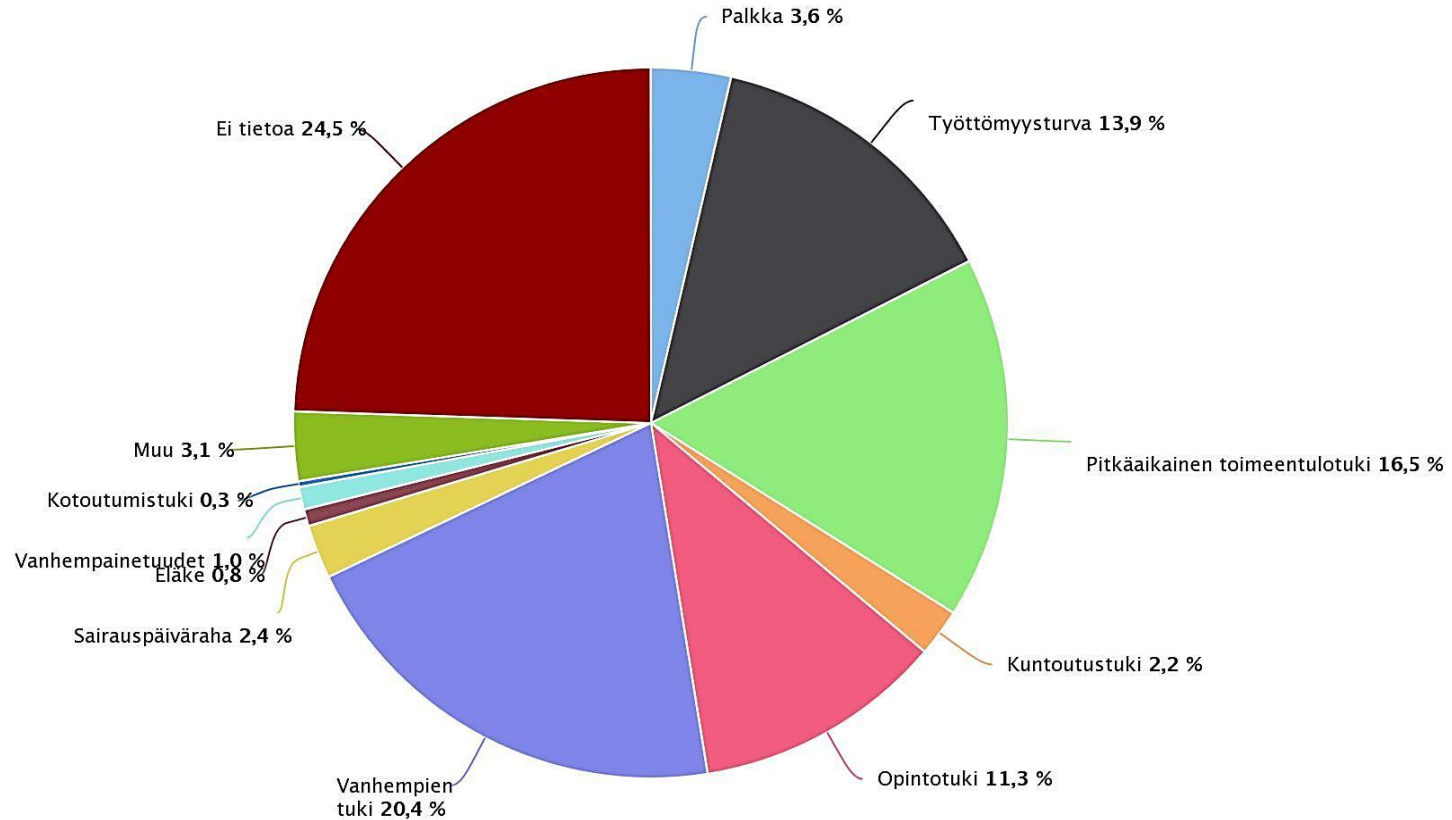
Nuoren pääasiallinen toiminta tavoittamisen aikaan?

Koko maa (n=18550)

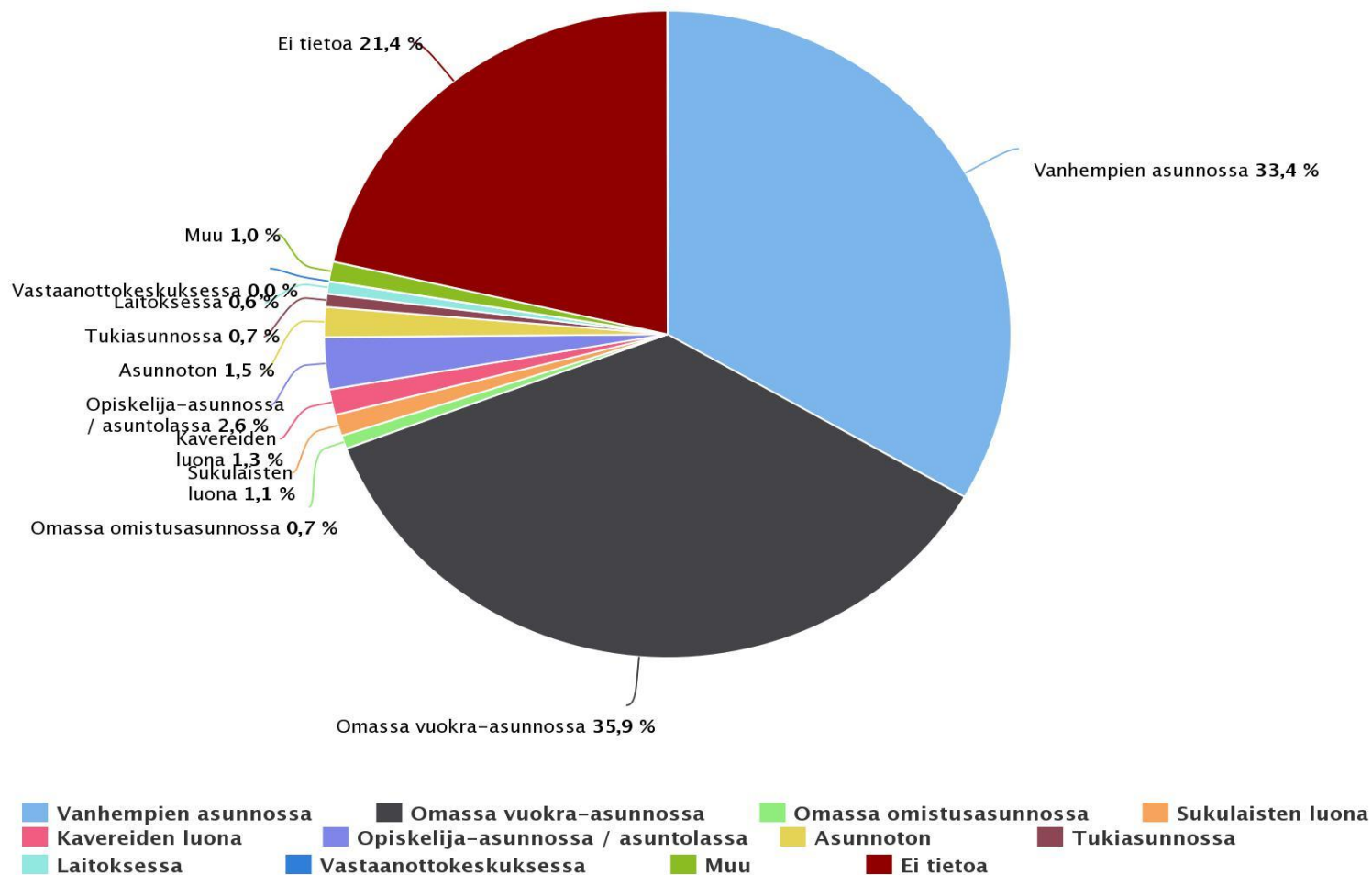
Nuoren pääasiallinen toimeentulo tavoittamisen aikaan?

Koko maa (n=18550)

Nuoren pääasiallinen asumismuoto tavoittamisen aikaan?

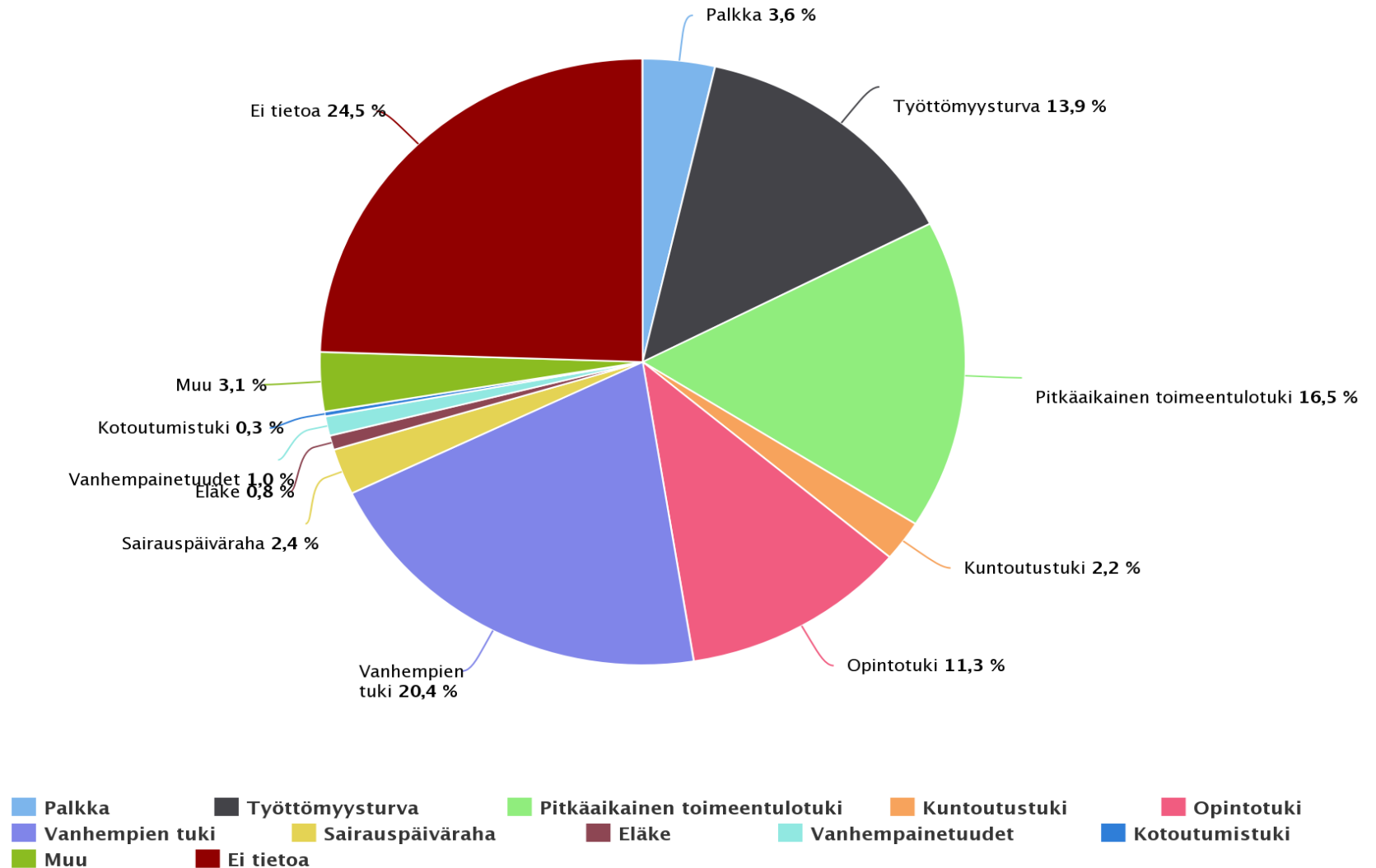
Koko maa (n=18550)

Nuoren pääasiallinen toimeentulo tavoittamisen aikaan?

Koko maa (n=18550)

Nuori ohjattu palveluun...

- sosiaali- ja terveystalveluihin,
  - opintoja edistäviin talveluihin,
  - työhön liittyviin talveluihin,
  - liikunnan, nuorisotoimen ja vapaa-ajan talvelut,
  - muut talvelut, kuten kotouttamistalvelut, asevelvollisuuden suorittamiseen, poliisille ...
-
- usein nuorelle tarvitaan useamman talvelun kokonaisuus,

Nuorista ...

- eniten 16-25-vuotiaita
- yksinäisyyttä,
- puuttuu oman ikäisten kanssa saadut yhteiset kokemukset,
- kiusaamisen jäljet,
- HUOM! nuoren tuen tarve ei aina tarkoita sitä, että nuorella olisi pulmia, vaan nuoren elinpiirin asiat estävät nuorta toteuttamasta itseään ...

10 § Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on **tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori** ja auttaa häntä sellaisten **palvelujen ja muun tuen piiriin**, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. **Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.**

Kun kunta järjestää etsivää nuorisotyötä, sen tulee nimetä etsivän nuorisotyön **toimeenpanosta vastaava** kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Etsivällä nuorisotyöntekijällä on oltava **riittävä koulutus ja kokemus** nuorten kanssa tehtävästä työstä. Etsivää nuorisotyötä voivat järjestää kunta tai useammat kunnat yhdessä. Kunta voi järjestää etsivää nuorisotyötä hankkimalla palveluja myös nuorten palveluja tuottavalta yhteisöltä, jolloin kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Etsivä nuorisotyö aloitetaan ensisijaisesti perustuen **nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta**. Etsivä nuorisotyö voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten luovuttamien tietojen perusteella.

11 § Tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle (1/3)

Tietojen luovuttamisen edellytyksenä etsivää nuorisotyötä varten on **nuoren suostumus**, jollei tässä laissa tai muualla toisin säädetä.

Nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovutettava nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten seuraavasti:

- 1) **opetuksen järjestäjän** on luovutettava tiedot **perusopetuksen päättäneestä nuoresta**, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin;
- 2) **koulutuksen järjestäjän** on luovutettava tiedot **nuoresta, joka keskeyttää opinnot** ammatillisessa koulutuksessa tai lukiokoulutuksessa;
- 3) **puolustusvoimien ja siviilipalveluskeskuksen** on luovutettava tiedot **nuoresta, joka vapautetaan** varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia **tai joka keskeyttää** palveluksen.

11 § Tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle (2/3)

Opetuksen tai koulutuksen järjestäjä, puolustusvoimat ja siviilipalveluskeskus voivat jättää tiedot 2 momentissa tarkoitettusta nuoresta luovuttamatta, jos ne arvioivat käytettävissään olevien tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve **kokonaisuudessaan huomioon otettuna**, ettei nuori ole 10 §:ssä tarkoitettujen palvelujen ja muun tuen tarpeessa.

Myös muu kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettu **viranomainen ja Kansaneläkelaitos** voivat salassapitosäynnösten estämättä luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot, jos viranomainen tai Kansaneläkelaitos arvioi tehtävässään saamiensa tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna **nuoren tarvitsevan viipymättä tukea** päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin.

11 § Tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle (3/3)

Jos **nuorten kanssa toimivat rekisteröidyt yhdistykset, säätiöt tai muut nuorten harrastustoimintaa tarjoavat yhteisöt** arvioivat nuoren olevan etsivän nuorisotyön tarpeessa, voivat ne **nuoren tai alaikäisen nuoren huoltajan nimenomaisella suostumuksella** ilmoittaa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot etsivälle nuorisotyölle.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen luovuttajan on **sopivin tavoin etukäteen ilmoitettava nuorelle ja alaikäisen nuoren huoltajalle**, että nuorta koskevia tietoja voidaan 2 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa luovuttaa etsivää nuorisotyötä varten.

Lastensuojeluilmoituksen ja ennakkollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 25 ja 25 c §:ssä. Yhteydenotosta sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 35 §:ssä. Jos näissä säännöksissä tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on ottanut yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, **ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä ilmoitusta etsivälle nuorisotyölle.**

12 § Nuoren tietojen käsittely etsivässä nuorisotyössä (1/2)

Etsivää nuorisotyötä varten luovutettavat yksilöinti- ja yhteystiedot voidaan toimittaa **sähköisesti**. Etsivässä nuorisotyössä voidaan **yhdistää tehtävässä saadut tiedot tai muutoin käsitellä** tuen tarpeessa olevien nuorten yksilöimiseksi ja etsivän nuorisotyön tehtävien hoitamiseksi. Käsiteltäessä yksittäistä nuorta koskevaa asiaa etsivässä nuorisotyössä kirjataan nuoren yhteys- ja yksilöintitietojen ilmoittaja, päätetyt jatkotoimenpiteet sekä, mitä tietoja nuoresta on annettu ja kenelle niitä on annettu. Henkilötietojen käsittelystä vastaa **rekisterinpitäjänä kunta**.

12 § Nuoren tietojen käsittely etsivässä nuorisotyössä (2/2)

Etsivän nuorisotyön tehtävien hoitamisessa saatuja nuorta koskevia tietoja saadaan luovuttaa edelleen toiselle viranomaiselle vain **nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumuksella**. **Alaikäinen nuori voi kuitenkin päättää häntä koskevien tietojen luovuttamisesta kehitystään vastaavasti**. Tiedot on hävitettävä heti, kun ne eivät ole välttämättömiä tehtävän hoitamiseksi.

Etsivän nuorisotyön tehtäviä hoitava ei saa **ilman nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumusta** ilmaista sivullisille, mitä hän tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saa tietää nuoren henkilökohtaisista oloista, terveydentilasta, nuoren saamista etuuksista, tukitoimista tai taloudellisesta asemasta.

Nuorisolaki 1285/2016

13 § Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on **valmennuksen** avulla **parantaa** nuoren **valmiuksia** päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämönhallintataitoja, edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. **Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa.** Nuorten työpajatoiminnan järjestäjinä voivat toimia kunta tai useammat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö. Nuorten työpajalla tulee olla nuorten yksilö- ja työvalmennusosaamista. Nuorten työpajan on seurattava toimintansa tuloksia.

jatkuu...

Nuorisolaki 1285/2016

(jatkoa: 13 § *Nuorten työpajatoiminta*)

Nuori tulee työpajalle **pääsääntöisesti viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan ohjaamana**. Nuori voi myös **oma-aloitteisesti** hakeutua työpajalle. Työpajalle ohjatun nuoren valmennuksesta tehdään kirjallinen sopimus. Nuorten työpajatoiminnassa voidaan käsitellä sopimuksessa tai työpajalle 1 momentissa säädetyssä tehtävässä saadut tiedot valmennukseen tulevan ja valmennuksessa olevan nuoren yksilöimiseksi ja työpajatoiminnan tehtävien hoitamiseksi. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjän tulee määritellä ne tehtävät, joihin sisältyy arkaluonteisten tietojen käsittelyä.

Nuorisolaki 1285/2016

14 § *Nuoren tietojen käsittely nuorten työpajatoiminnassa*

Nuorten työpajatoiminnan **rekisterinpitäjä on työpajatoiminnan järjestäjä**, joka vastaa henkilötietojen käsittelystä. Käsiteltäessä yksittäistä nuorta koskevaa asiaa nuorten työpajatoiminnassa kirjataan henkilörekisteriin 13 §:ssä tarkoitettu nuorta koskeva sopimus, nuoren valmennussuunnitelma, valmennuksen seurannasta saatavat tiedot ja niihin liittyvät jatkotoimenpiteet ja se, mitä tietoja nuoresta on annettu ja kenelle niitä on annettu. **Rekisteriin kirjataan myös, ketkä vastaavat nuoren valmennuksesta.**

Nuoresta kerätään tietoja hänen valmennuksensa suunnittelemiseksi, hänen valmiuksiensa ja taitojensa kehittymisen osoittamiseksi ja hänen saamansa valmennuksen tulosten ja nuoren muun palvelutarpeen osoittamiseksi. **Tietoja saadaan** nuorelta itseltään, havainnoimalla nuoren valmennuksessa edistymistä ja nuoren työpajalle ohjanneelta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta.

jatkuu...

Nuorisolaki 1285/2016

(jatkoa 14 § *Nuoren tietojen käsittely nuorten työpajatoiminnassa...*)

Nuorten työpajatoiminnan tehtävien hoitamisessa saatuja nuorta koskevia **tietoja saadaan luovuttaa edelleen** toiselle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle **vain nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumuksella. Alaikäinen nuori voi kuitenkin päättää häntä koskevien tietojen luovuttamisesta kehitystään vastaavasti. Tiedot on hävitettävä heti, kun ne eivät ole välttämättömiä** työpajan tehtävän hoitamiseksi, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua tietojen merkitsemisestä rekisteriin. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä ja sen palveluksessa oleva **eivät saa ilman nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumusta** ilmaista sivullisille, mitä he tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saavat tietää nuoren henkilökohtaisista oloista, terveydentilasta, nuoren saamista etuuksista tai tukitoimista ja hänen taloudellisesta asemastaan. **Alaikäinen nuori voi kuitenkin päättää häntä koskevien tietojen luovuttamisesta kehitystään vastaavasti.**

Nuorisolaki 1285/2016

15 § *Huumausainetestaus nuorten työpajatoiminnassa*

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä **saa pyytää** nuorta esittämään huumausainetestistä koskevan todistuksen, **jos on perusteltua aihetta epäillä**, että nuori on huumausaineiden vaikutuksen alaisena työpajalla valmennuksessa tai että nuori on riippuvainen huumeista. **Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä nuoren toimintakyvyn selvittämiseksi ja että nuori toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen:**

- 1) vakavasti vaarantaa nuoren itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä;
- 2) vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta; tai
- 3) merkittävästi lisää nuorten työpajalla tai muussa valmennusympäristössä huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.

.. jatkuu...

Nuorisolaki 1285/2016

(jatkoa 15 § Huumausainetestaus nuorten työpajatoiminnassa)

Huumausainetestiä koskevalla todistuksella tarkoitetaan kunnan tai muun laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa todistusta, josta ilmenee, että nuorelle on tehty testi huumausainelain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun huumausaineen käytön selvittämiseksi, sekä testin perusteella laadittu selvitys siitä, onko nuori käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt.

Todistus on esitettävä nuorten työpajatoiminnan järjestäjän määräämässä kohtuullisessa ajassa. Huumausainetestiä koskevan todistuksen pyytämisestä on ilmoitettava alaikäisen nuoren huoltajalle.

Nuorisolaki 1285/2016

(jatkoa: 15 § *Huumausainetestaus nuorten työpajatoiminnassa*)

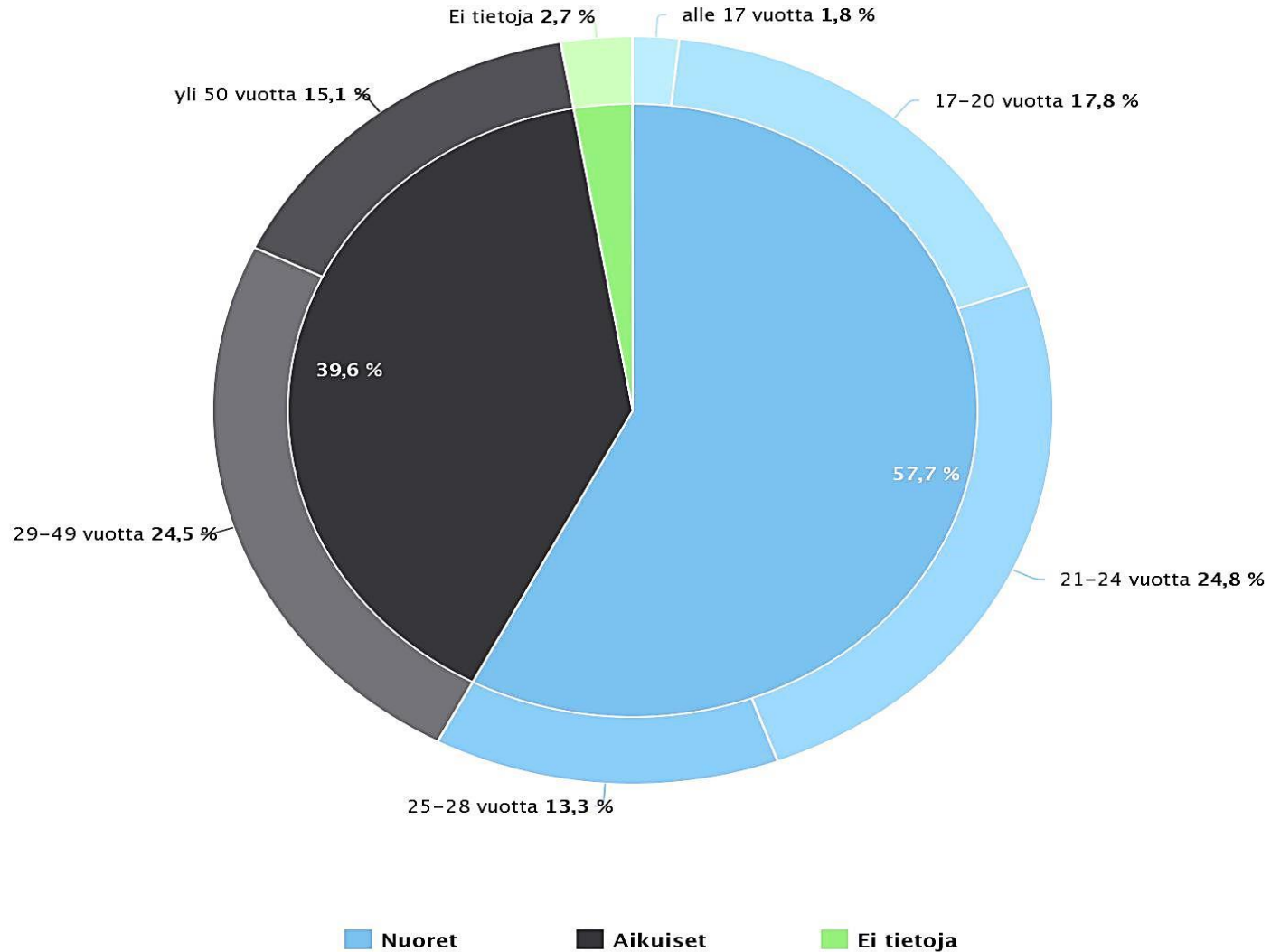
Huumausainetestauksesta saatavaa tietoa voidaan käyttää ainoastaan nuoren valmennussuunnitelman ja 13 §:ssä tarkoitetun sopimuksen tarkistamiseksi. Huumausainetestiä koskevaa tietoa saavat käsitellä vain ne, jotka vastaavat nuoren valmennuksesta nuorten työpajatoiminnassa tai jotka tekevät päätöksen sopimuksen muuttamisesta. **Testiä koskeva todistus tulee säilyttää erillään muista henkilötiedoista.** Jos nuorten työpajatoiminnan järjestäjä ei saa pyytämäänsä huumausainetestiä koskevaa todistusta ja nuorelle on suunniteltu 1 momentin mukaisia tehtäviä, nuoren valmennussuunnitelmaa ja 13 §:ssä tarkoitettua sopimusta voidaan tarkistaa.

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä vastaa tässä pykälässä tarkoitetusta huumausainetestiä koskevasta todistuksesta aiheutuvista kustannuksista.

Nuorelle tehtävään huumausainetestiin sovelletaan muutoin, mitä työterveyshuoltolain (1383/2001) 19 §:ssä säädetään työntekijän testauksesta.

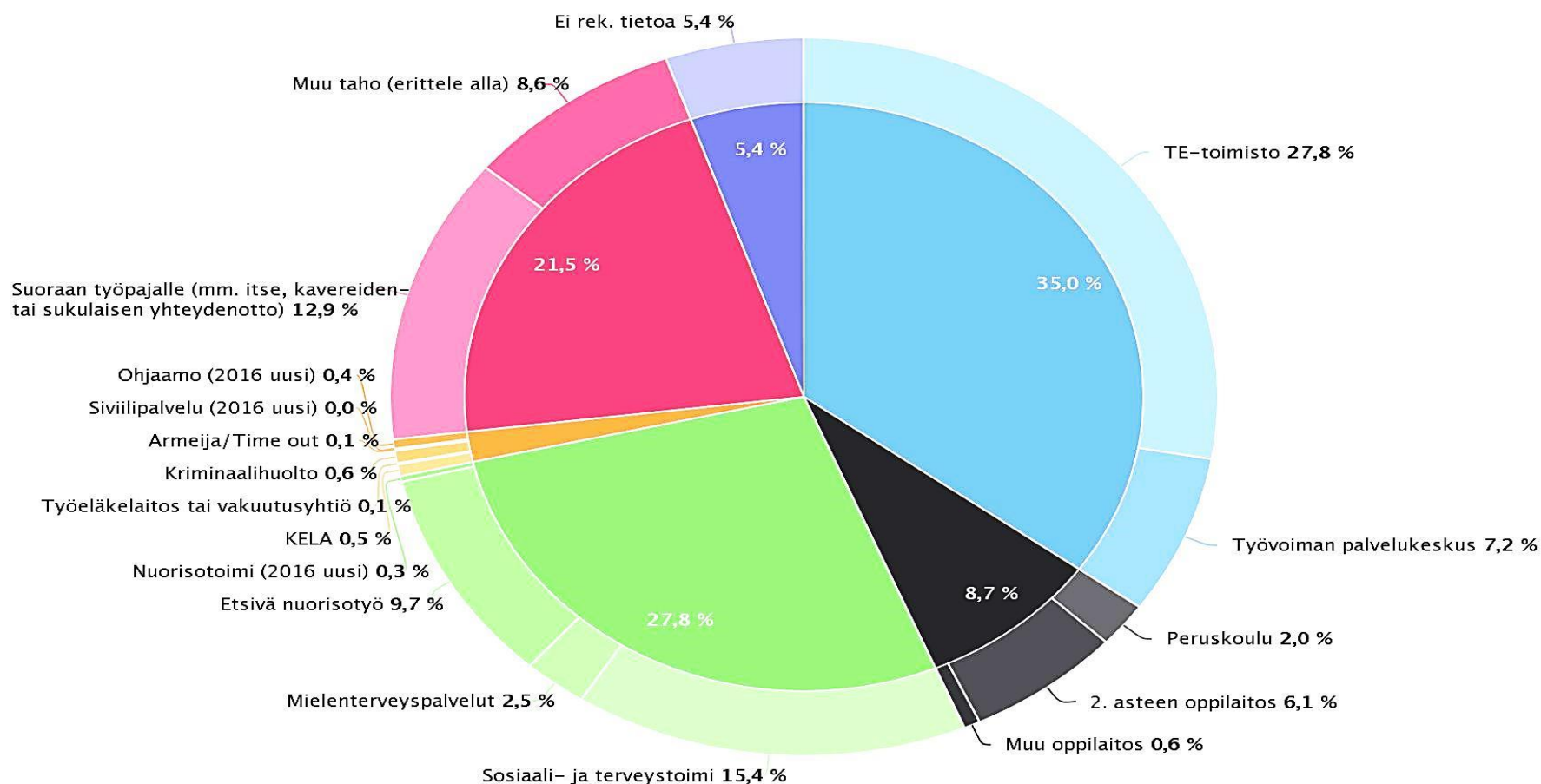
Valmentautujien ikä

Koko maa (n=25770)

Mitä kautta valmentautujat ovat ohjautuneet työpajalle?, nuoret

Koko maa (n=14867)

Työhallinto
Ei rek. tietoa

Oppilaitos

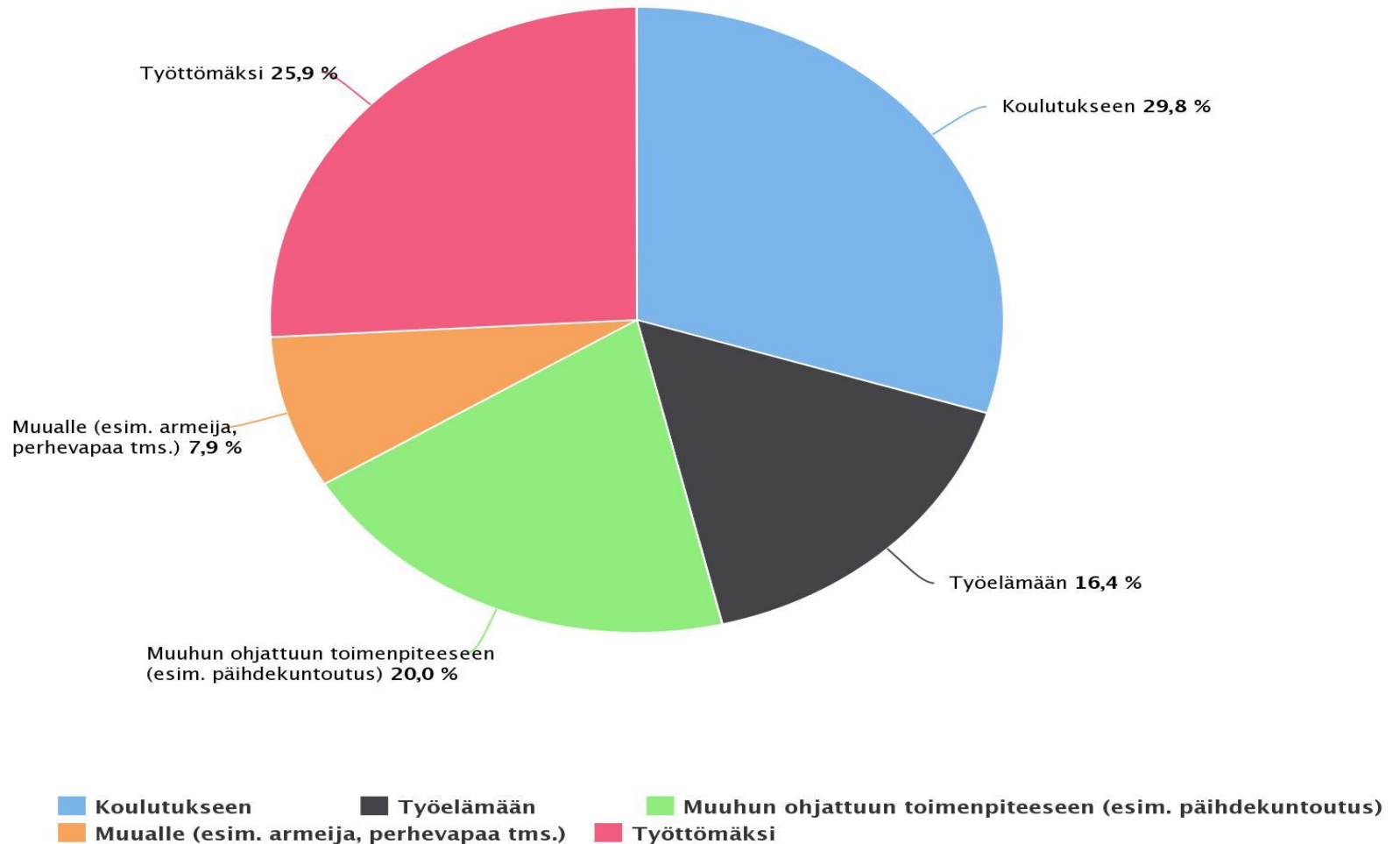
Sosiaali- ja terveystoimi / Nuorisotyö

Muut viranomaiset

Muu

Työpajalla olleiden valmentautujien sijoittuminen työpajajakson jälkeen (jos rekisteröity), nuoret

Koko maa (n=7733)

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Kiitos

